

UZASADNIENIE

D. M. został oskarżony o to, że w dniu 27 sierpnia 2017 roku, w G. (...), woj. (...) prowadząc w ruchu lądowym samochód osobowy marki M., nr rej (...) nie zatrzymał niezwłocznie pojazdu i kontynuował jazdę pomimo wydania takiego polecenia za pomocą latarki sygnalizacyjnej, a następnie sygnałów świetlnych i dźwiękowych przez poruszającego się pojazdem służbowym funkcjonariusza Policji, przy czym czynu tego dopuścił się znajdując się w stanie nietrzeźwości - to jest o czyn z art. 178b kk w zb. z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2018 roku, sygn. akt II K 321/17, Sąd Rejonowy w Janowie Lubelskim oskarżonego D. M. uznał za winnego popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178b kk w zb. z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, z tym, że ustalił zawartość alkoholu w organizmie oskarżonego na co najmniej 0,84 promila i za to na mocy art. 178b kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności; na mocy art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 kk warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres 3 lat próby; na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 5 000 złotych; na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat; na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył karę grzywny w liczbie 200 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 20 złotych; zasądził na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1 400 złotych tytułem kosztów sądowych w części.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok „w części co do popełnienia przez oskarżonego przestępstwa określonego w art. 178 a § 1 kk” i w części „co do orzeczonej kary w zakresie czynu określonego w art. 178 b kk”. Zarzucił temu obrazę przepisów postępowania w postaci :

1. art. 5 § 2 kpk- polegającą na niekorzystnym rozstrzygnięciu dla oskarżonego nie dających się usunąć wątpliwości, w sytuacji gdy wersja wydarzeń przedstawiana przez oskarżonego nie stoi w jednoznacznej sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym oraz na niezasadnym pominięciu przy ocenie wartości dowodowej opinii biegłych sądowych z Pracowni Toksykologii Sądowej Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w L. z dnia 5 kwietnia 2018 roku w kontekście jej wniosków końcowych i stwierdzenia, że „na podstawie powyższego wyniku nie jest możliwe określenie fazy alkoholemii, faktycznej ilości wypitego alkoholu i jednocześnie ustalenie rzeczywistego czasu rozpoczęcia i zakończenia konsumpcji”, co skutkowało błędnym przyjęciem popełnienia przez oskarżonego przestępstwa z art. 178a § 1 kk w sytuacji gdy wątpliwość ta, jako nie dająca się usunąć, winna być rozstrzygnięta na korzyść oskarżonego;

2. art. 7 kpk, art. 410 kpk oraz art. 4 kpk, art. 424 § 1 pkt 1 kpk- poprzez pobieżną i jednostronną ocenę dowodów, bez przeprowadzenia wszechstronnej wzajemnej ich analizy, zaniechanie konturowania i interpretowania zaistniałego stanu faktycznego w kontekście zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, naruszenia zasady obiektywizmu i pominięcie dowodów i okoliczności korzystnych dla oskarżonego, a to:

a. nieprawidłowe uznanie wyjaśnień oskarżonego za niewiarygodne co do okoliczności spożywania przez niego w dniu krytycznego zdarzenia alkoholu, to jest piwa marki W. (...), o objętości alkoholu 2 % i automatyczne uznanie Sądu, iż taka wersja zdarzenia motywowana jest i obliczona została tylko i wyłącznie na potrzeby toczącego się postępowania i uwolnienia się oskarżonego od odpowiedzialności karnej;

b. nie nadanie odpowiedniej wagi przy ocenie wyjaśnień oskarżonego- okoliczności braku „przerejestrowania” samochodu osobowego jakim poruszał się oskarżony w dniu przedmiotowego zdarzenia i zastąpienie powyższego, jako rzeczywistego powodu braku zatrzymania się oskarżonego do kontroli drogowej nieprawidłowym uznaniem o obawie oskarżonego o stwierdzeniu kierowania przez niego samochodu osobowego w stanie nietrzeźwości;

c. nieprawidłowe uznanie zeznań świadka T. N. za niewiarygodne co do okoliczności braku spożywania przez oskarżonego w dniu krytycznego zdarzenia alkoholu, to jest jakiegokolwiek jeżeli chodzi o czas do momentu spotkania oskarżonego z T. N. około godziny 18:00 oraz innego poza piwem marki W. (...), o objętości alkoholu 2%

na festynie w G. i automatyczne uznanie, iż taka korzystna dla oskarżonego wersja zdarzenia podawana przez świadka motywowana jest tylko i wyłącznie więzami rodzinnymi;

d. nieprawidłowe uznanie zeznań M. P. za wiarygodne, rzeczowe i konkretne w sytuacji, gdy w treści zeznań w.w. świadka istnieją istotne braki oraz nieścisłości ze sporządzoną przez niego w dniu 28 sierpnia 2017 roku (dzień po zdarzeniu) notatką urzędowa co do określenia ilości alkoholu, którą oskarżony miał spożywać na festynie w G.; co w konsekwencji skutkowało dokonaniem błędnych ustaleń faktycznych i przyjęciem zachowania oskarżonego, jako wypełniającego znamiona przestępstwa z art. 178 b kk w zb. z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk, w sytuacji, gdy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd winien „uniewinnić” oskarżonego od zarzutu określonego w art. 178a §1 kk.

W konsekwencji obrońca wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez „uniewinnienie oskarżonego D. M. od popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, to jest od przestępstwa z art. 178a § 1 kk”, a w zakresie „czynu określonego w art. 178 b kk” o warunkowe umorzenie postępowania na okres próby jednego roku oraz orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku i orzeczenie od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej kwoty 1000 złotych. Ewentualnie wnosił o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Janowie Lubelskim.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniesiona apelacja jest częściowo zasadna, to jest o tyle, o ile skutkuje wyeliminowaniem z opisu przypisanego oskarżonemu czynu zachowania uzasadniającego kwalifikację z art. 178a § 1 kk. W pozostałym zakresie jest niezasadna i nie zasługują na uwzględnienie jej wnioski, a w szczególności ten o złagodzenie kary. Niezależnie od jego merytorycznej wartości wnioski o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 kk nie był trafny, ponieważ przypisane oskarżonemu zachowanie stanowiło jeden czyn, tyle że w kumulatywnej kwalifikacji. Przepis art. 11 § 1 kk stanowi bowiem, że ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo, jakkolwiek o znamionach określonych w różnych przepisach ustawy (art. 11 § 2 kk). W razie zaś odrzucenia jednego z przepisów, nie uniewinnia się od fragmentu nieprzyjętego zachowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015r., sygn. akt IV KK 295/15 – Lex 1938687). Odnosząc się zaś do argumentacji wniesionego środka odwoławczego w zakresie zachowania określonego w przepisie art. 178b kk trzeba zauważyć, że oskarżony D. M. w postępowaniu sądowym nie kwestionował faktu nie zatrzymania się do kontroli drogowej oraz następczej ucieczki przed ścigającym go radiowozem policyjnym. W tym też przedmiocie ustalenia sądu pierwszej instancji nie budzą wątpliwości. Kwestią sporną była natomiast okoliczność spożywania przez niego alkoholu (rodzaj owego alkoholu oraz jego zawartość procentowa były drugorzędne) przed podjęciem decyzji o prowadzeniu pojazdu po spożyciu alkoholu, a więc stan trzeźwości oskarżonego w momencie zatrzymywania go do kontroli drogowej, a tym samym wyczerpanie przez niego znamion przestępstwa z art. 178a § 1 kk. W tym zakresie zarzuty apelacji okazały się trafne. Należy bowiem zauważyć, że oskarżony D. M. w swoich wyjaśnieniach procesowych, w żadnym miejscu nie przyznał się do spożywania alkoholu jeszcze przed podjęciem jazdy samochodem. Twierdził natomiast, że alkohol w postaci piwa spożywał dopiero po ucieczce przed Policją, na festynie w G., zorganizowanym z okazji uroczystości dożynkowych, a więc już po godzinie 19:50. Te jego wyjaśnienia potwierdzał świadek T. N.. Fakt spożycia alkoholu w postaci piwa, o bliżej nieokreślonej mocy przed godziną 19:50 (czas podjętej próby zatrzymania go do kontroli drogowej) wynikał jedynie z dokumentu w postaci protokołu z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym, na potrzeby którego to badania odkażony oświadczył, że w dniu 27 sierpnia 2017r., o godzinie 18:00 spożył cztery półlitrowe piwa (k. 3). Opierając się na tym oświadczeniu oraz na wynikach prospektywnej opinii wydanej w Pracowni Toksykologii Sądowej Zakładu Medycyny Sądowej UM w L. sąd pierwszej instancji uznał za udowodnione to, że oskarżony D. M. w dniu 27 sierpnia 2017r., około godziny 18:00 wypił cztery piwa o pojemności 0,5 l i mocy od 5 do 6 procent alkoholu etylowego i na tej podstawie, posiłkując się teoretycznymi rozważaniami opinii toksykologicznej przyjął, że w czasie nie zatrzymania się do kontrolki drogowej i następczej ucieczki w organizmie oskarżonego znajdował się alkohol o stężeniu co najmniej 0.84 promila. Powyższe ustalenie skutkowało przyjęciem, kumulatywnej kwalifikacji przypisanego mu czynu z art. 178a § 1 kk w zbiegu realnym z art. 178b kk. Trzeba zatem stwierdzić, że powyższe ustalenie było błędne ponieważ

doszło do niego z obrazą przepisu art. 174 kpk, zaś owa obraza miała oczywisty wpływ na treść wyroku. Przepis ten stanowi, że dowodu z zeznań świadka oraz dowodu z wyjaśnień oskarżonego nie wolno zastępować treścią pism, zapisków oraz notatek urzędowych. Trzeba zatem stwierdzić, że oświadczenie oskarżonego wypowiedziane wobec osoby dokonującej badania stanu jego trzeźwości urządzeniem elektronicznym (sierż. szt. M. P.) i wciągnięte do protokołu z przebiegu tegoż badania nosiło charakter „zapisku” w rozumieniu powołanego powyżej przepisu. Protokół taki sporządzany jest bowiem na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2015r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie, wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w przepisie art. 47 ust 2 ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do którego to przepisu odsyła z kolei przepis art. 129i ust 4 ustawy z 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym, stanowiący w niniejszej sprawie podstawę do przeprowadzania inkryminowanego badania wobec osoby oskarżonego. Z § 7 ust 1 pkt 8 rzeczonego rozporządzenia wynika, że protokół taki zawiera min, zapis ilości, rodzaju i godziny spożycia alkoholu wskazanego według oświadczenia osoby badanej. Zakaz zastępowania zeznań świadków lub wyjaśnień oskarżonego treścią pism i zapisków oznacza, że złożone przez oskarżonego poza protokołem przesłuchania go w charakterze podejrzanego lub oskarżonego wypowiedzi nie mają waloru dowodowego i jakkolwiek mogły one posłużyć do weryfikacji oświadczeń dowodowych oskarżonego, to jednakże opieranie się na treści tego rodzaju dokumentów było zabronione, jeżeli owe oświadczenia były odmienne od procesowych wyjaśnień oskarżonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22 kwietnia 2015r., sygn. akt II AKa 13/15 – Lex nr 1805946). W świetle powyższych regulacji sądowi meriti nie wolno było opierać się na oświadczeniu oskarżonego D. M. zawartym w protokole z badania stanu trzeźwości, w szczególności co do czasu spożywania alkoholu o godzinie 18:00, ponieważ czas tam podany był sprzeczny z wyjaśnieniami tegoż oskarżonego, w których stwierdzał, że piwo spożywał po godzinie 19:50. W takich okolicznościach traci na znaczeniu kwestia rodzaju tego alkoholu i jego mocy, do której to sąd a quo, jak się okazuje zbędnie przywiązywał zbyt dużą wagę. Skoro bowiem w całości kształcie zgromadzonych przez siebie dowodów sąd pierwszej instancji nie miał dopuszczalnej podstawy do przyjmowania czasu spożywania przez oskarżonego alkoholu przed jazdą samochodem po drodze publicznej, a tym samym nie mógł skutecznie podważyć jego wyjaśnień co do tego, że piwo spożywał dopiero na festynie dożynkowej. Już po zakończeniu kierowani przedmiotowym pojazdem, to kwestia tego, czy było to piwo nisko, czy średnioprocentowe traci na znaczeniu. Sama zaś opinia toksykologiczna ze względu na swój walor probabilistyczny sama jedna nie mogła stanowić podstawy do przypisania D. M. zachowania w postaci kierowania pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości. W tych okolicznościach sąd ad quem wyeliminował z kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu zachowania przepis art. 178a § 1 kk, eliminując równocześnie z opisu tegoż czynu ustalenia wskazujące na prowadzenie przez niego pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Wyeliminowanie bowiem z kwalifikacji prawnej jednego z przepisów oznacza równocześnie konieczność usunięcia z opisu czynu wszystkich zachowań, które charakteryzują przestępstwo określone w usuniętym przepisie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 11 maja 2017r., sygn., akt III KK 459/16 – Lex nr 2294334). W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że oskarżony D. M. winny był wyłącznie umyślnego nie zatrzymania się do kontroli ruchu drogowego (art. 178b kk.). Równocześnie sąd ad quem nie widział powodu do łagodzenia wymierzonej oskarżonemu za ten czyn kary, jak też i środka karnego. Podstawą wymierzenia kary był bowiem tenże sam przepis art. 178b kk, jak przyjęty przez Sąd Okręgowy. Przestępstwo z art. 178b kk zagrożone jest karą od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności. Orzeczona przez sąd a quo kara plasuje się zatem w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Jakkolwiek dotychczas oskarżony był niekarany za przestępstwa, tym nie mniej okoliczności czynu wskazują na to, że złagodzenie kary, a już tym bardziej warunkowe umorzenie postępowania, o które wnioskował odwołujący się obrońca mogłyby wzbudzać w osobie oskarżonego nieuzasadnione przekonanie o niskiej tolerancji dla tego rodzaju zachowań, a tym samym nie wyrzucić należytego skutku wychowawczego, który jest o tyle ważny, że oskarżony mimo wszystko jest jeszcze osobą bardzo młodą, ponieważ ukończył dopiero 25 rok życia (powyższe należy odnosić także i do środka karnego). Konsekwencją wyeliminowania kwalifikacji z art. 178a § 1 kk było uchylene świadczenia pieniężnego orzeczonego w pierwszej instancji na mocy art. 43a § 2 kk, a które to było powiązane z wyeliminowanym przepisem. Za podstawę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych Sąd Okręgowy przyjął obowiązujący od dnia 1 czerwca 2017r. przepis art. 42 § 1a pkt 1 kk, który to stanowi, że w razie skazania za przestępstwo z art. 178b kk sąd orzeka obligatoryjny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w granicach od jednego roku do 15 lat (art. 39 pkt 3 kk). Mając na uwadze fakt uwzględnienia istotnej części apelacji na korzyść oskarżonego, sąd drugiej instancji,

stosując zasadę słuszności zwolnił go od kosztów sądowych należnych za postępowanie odwoławcze. Rozstrzygnięcie to uzasadniają przepisy art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 458 kpk.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji wyroku.

/-/ Na oryginale właściwy podpis.